

Державний вищий навчальний заклад
«Донецький національний технічний університет»
Кафедра мовної підготовки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор

_____ Леонід Бачурін

«_____» _____ 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 30 ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ

Рівень освіти: перший (бакалаврський)

Спеціальність: 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

Предметна спеціальність: 014.02 Середня освіта (Мова та зарубіжна література (англійська)) / Середня освіта (Мова і література (англійська))

Освітньо-професійна програма: 014.021 Англійська мова та зарубіжна література / Англійська мова і література

Спеціалізація: 014.021 Англійська мова та зарубіжна література / Англійська мова і література

Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка

Мова навчання: українська

Робоча програма навчальної дисципліни «Педагогічна майстерність» для здобувачів вищої освіти за Предметною спеціальністю: 014.02 Середня освіта (Мова та зарубіжна література (англійська)) / Середня освіта (Мова і література (англійська)), Освітньо-професійна програма: 014.021 Англійська мова та зарубіжна література / Англійська мова і література. – 2024. – 11 с.

Укладач: Золотарьова О.В., к. пед.н., доц., доцент кафедри мовної підготовки.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри мовної підготовки
(назва кафедри)

Протокол № 1 від 05.01.2024 р.

Завідувач кафедри _____ (Кабанець М.М.)
(підпис) (прізвище та ініціали)
“ ____ ” _____ 2024 р.

Схвалено науково-методичною комісією з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка
(шифр, назва)

Протокол № 1 від 19.01.2024 р.

“ ____ ” _____ 2024 р. Голова _____ (Кабанець М.М.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Загальна інформація

Форма навчання	Денна	Заочна
Статус	Обов'язкова	
Обсяг в кредитах ЄКТС	3	-
Обсяг в годинах за навчальним планом, разом: в тому числі:	90	-
лекції:	24	-
практичні заняття:	-	-
лабораторні заняття:	-	-
семінари:	24	-
самостійна робота:	42	-
Форма підсумкового контролю	Іспит	
Дисципліну викладають	Викладач: Золотарьова Оксана Вікторівна https://donntu.edu.ua/kitaer/movna-pidgotovka контактний e-mail oksana.zolotarova@donntu.edu.ua	

Передумови для вивчення дисципліни:

Педагогічна майстерність є професійно орієнтованою дисципліною, яка передбачає формування у студентів професійної компетентності вчителя іноземної мови та зарубіжної літератури.

Вивчення дисципліни «Педагогічна майстерність» передбачає як теоретичну (лекції), так і практичну (семінарські заняття) складові, що сприяє оволодінню професійно-методичними знаннями та вміннями вчителя іноземної мови і зарубіжної літератури, та має забезпечити підготовку до проходження студентами педагогічної практики та подальшої професійної діяльності.

Курс «Педагогічна майстерність» тісно пов'язаний з такими курсами, як «Вступ до фаху», «Методика викладання іноземної мови і зарубіжної літератури», «Педагогіка», «Практика усного та писемного мовлення», «Практична граматики», «Світова література», «Інформаційно-комп'ютерні технології в освіті» та іншими.

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Педагогічна майстерність» є розвиток у здобувачів освітнього ступеня бакалавр творчих підходів до застосування сучасних педагогічних і психологічних методик в педагогічній практиці, сприяння розумінню студентами теоретико-методологічних і нормативно-правових засад, принципів та методів формування педагогічної майстерності.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Педагогічна майстерність» є: розвиток навиків комунікативної стратегії, ефективне використання знань та умінь для побудови моделей вирішення педагогічних завдань; уміння використовувати новітні методи та підходи до освітньої діяльності педагогічного працівника; вести педагогічну діяльність в загальноосвітніх навчальних закладах.

Вивчення дисципліни має забезпечити загальну теоретичну та практичну підготовку студентів як основу їх майбутньої педагогічної діяльності, отже сформувати у майбутніх спеціалістів певну низку компетентностей (ІК – інтегральна компетентність, ЗК – загальні компетентності, ФК - фахові компетентності), а саме:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь з наук предметної спеціальності, педагогіки, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю й невизначеністю педагогічних умов організації освітнього процесу в основній (базовій) середній школі.

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання й розуміння предметної області та професійної діяльності.

ЗК5. Здатність діяти автономно, приймати обґрунтовані рішення у професійній діяльності і відповідати за їх виконання, діяти відповідально і свідомо на основі чинного законодавства та етичних міркувань (мотивів).

ЗК6. Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи у команді у сфері професійної діяльності, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня.

ЗК10. Здатність поважати різноманітність і мультикультурність суспільства, усвідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу.

ФК1. Здатність перенесення системи наукових знань у професійну діяльність та в площину навчального предмету.

ФК3. Здатність здійснювати цілепокладання, планування та проектування процесів навчання і виховання учнів з урахуванням їх вікових та індивідуальних особливостей, освітніх потреб і можливостей; добирати та застосовувати ефективні методики й технології навчання, виховання і розвитку учнів.

ФК4. Здатність формувати і розвивати в учнів ключові та предметні компетентності засобами навчального предмету та інтегрованого навчання; формувати в них ціннісне ставлення, розвивати критичне мислення.

ФК6. Здатність до формування колективу учнів; знаходження ефективних шляхів мотивації їх до саморозвитку (самовизначення, зацікавлення, усвідомленого ставлення до навчання); спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них.

ФК7. Здатність до здійснення професійної діяльності з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами); використання здоров'язбережувальних технологій під час освітнього процесу.

ФК8. Здатність до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно-зорієнтованої) взаємодії з учнями в освітньому процесі, залучення батьків до освітнього процесу на засадах партнерства.

ФК9. Здатність аналізувати власну педагогічну діяльність та її результати, здійснювати об'єктивну самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей.

ПК1. Здатність застосовувати досягнення сучасної методичної і філологічної наук, освітніх концепцій у процесі навчання англійської мови і зарубіжної літератури в закладі середньої освіти.

ПК2. Здатність проектувати педагогічну діяльність, володіти професійно-методичною компетентністю для планування і проведення занять з англійської мови та зарубіжної літератури.

ПК4. Здатність застосовувати практичні навички моделювання, конструювання освітнього процесу і змісту іншомовної підготовки для проведення навчальних занять та позакласних заходів з англійської мови та зарубіжної літератури у закладах середньої освіти, в тому числі за умов дистанційного та змішаного навчання.

Програмні результати навчання.

В результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні:

РН1. Відтворює основні концепції та принципи педагогіки і психології; враховує в освітньому процесі закономірності розвитку, вікові та інші індивідуальні особливості учнів.

РН3. Називає і аналізує методи цілепокладання, планування та проєктування процесів навчання і виховання учнів на основі компетентнісного підходу з урахуванням їх освітніх потреб; класифікує форми, методи і засоби навчання предмету в закладах загальної середньої освіти.

РН4. Здійснює добір і застосовує сучасні освітні технології та методики для формування предметних компетентностей учнів; критично оцінює результати їх навчання та ефективність уроку.

РН5. Вибирає відповідні форми та методи виховання учнів на уроках і в позакласній роботі; аналізує динаміку особистісного розвитку учнів, визначає ефективні шляхи їх мотивації до саморозвитку та спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них.

РН6. Називає і пояснює принципи проєктування психологічно безпечного й комфортного освітнього середовища з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами), технології здоров'язбереження під час освітнього процесу, способи запобігання та протидії булінгу і налагодження ефективної співпраці з учнями та їх батьками.

РН8. Генерує обґрунтовані думки в галузі професійних знань як для фахівців, так і для широкого загалу державною та іноземною мовами.

РН11. Виявляє навички роботи в команді, адаптації та дії у новій ситуації, пояснює необхідність забезпечення рівних можливостей і дотримання гендерного паритету у професійній діяльності.

РН12. Аналізує власну педагогічну діяльність та її результати, здійснює об'єктивну самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей.

РН13. Демонструє знання основних положень нормативно-правових документів щодо професійної діяльності, обґрунтовує необхідність використання інструментів демократичної правової держави у професійній та громадській діяльності та прийняття рішень на засадах поваги до прав і свобод людини в Україні.

ПРН3. Обирає педагогічні технології, методи і прийоми навчання, а також методи тестування відповідно до цілей і завдань навчання і контролю з урахуванням конкретного педагогічного контексту.

ПРН4. Оцінює ефективність навчальних матеріалів та вміє адаптувати їх до конкретного освітнянського контексту.

ПРН10. Уміє критично опрацьовувати джерела і здійснювати самостійний науковий пошук, у тому числі і з використанням емпіричних методів.

ПРН11. Демонструє здатність критично оцінювати вітчизняний і закордонний навчальний досвід, власну навчальну та професійно-дослідницьку діяльність і вибудовувати стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.

3. Очікувані результати навчання

Після засвоєння курсу «Педагогічна майстерність» студенти повинні:
знати:

- основні поняття і категорії педагогічної майстерності вчителя англійської мови та зарубіжної літератури;
- шляхи розвитку і вдосконалення педагогічної майстерності вчителя загальноосвітнього навчального закладу;
- сучасні методи впливу на особистісний розвиток учнів, ефективні виховні методи;
- інноваційні технології навчання і розвитку школярів;
- особливості педагогічного спілкування;
- творчу природу педагогічної діяльності;

- шляхи педагогічної взаємодії вчителя і учня;
- шляхи особистісного самовиховання і саморозвитку педагога;
- основи педагогічної етики.

вміти:

- визначати та аналізувати цілі, зміст, принципи, методи і прийоми навчання англійської мови та зарубіжної літератури;
- критично оцінювати і творчо вирішувати актуальні педагогічні проблеми в освітньому процесі;
- оцінювати і підвищувати свою педагогічну майстерність;
- володіти технікою ефективного педагогічного спілкування і впливу;
- ефективно використовувати новітні інформаційні та комунікаційні технології в освітньому процесі;
- вміти розпізнавати педагогічні конфлікти, попереджати їх виникнення та розвиток, долати їх наслідки;
- володіти зовнішньою і внутрішньою педагогічною технікою;
- використовувати у навчально-виховному процесі знання педагогіки, психології, методики викладання, а також досвід, набутий під час педагогічної практики;
- контролювати, оцінювати та корегувати рівень сформованості навчальних знань, вихованості та розвитку особистісних якостей учнів;
- планувати та реалізовувати різні форми організації навчально-виховного процесу у загальноосвітньому навчальному закладі.

4. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з дисципліни «Педагогічна майстерність» є:

- екзамен – як засіб підсумкового семестрового контролю;
- стандартизовані тести – як засоби поточного контролю для перевірки засвоєння знань та умінь;
- індивідуальні проекти – як засіб діагностики вміння працювати самостійно, а також діагностики творчих вмінь та навичок;
- доповіді на семінарських заняттях як засіб перевірки самостійної роботи, роботи з професійною літературою та джерелами інформації, вміння аналізувати інформацію, критично мислити та формулювати думки;
- презентації результатів виконаних завдань (плани уроків, тези, доповіді, міні-презентації) – як засіб перевірки засвоєння навичок самостійної роботи;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Поточний контроль відбувається під час семінарських занять. Контроль за навчально-пізнавальною діяльністю здійснюється у фронтальній, груповій, індивідуальній формах, перевірки виконання ситуативних завдань або вирішення певних задач, а також у моделюванні професійних ситуацій, вмінні планувати навчальні заняття тощо. Тестовий контроль проводиться на семінарських заняттях.

Семестровий контроль проводиться у формі іспиту в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою дисципліни «Педагогічна майстерність», і в терміни, встановлені навчальним планом. Під час семестрового контролю враховуються результати усіх видів роботи відповідно до розподілу балів, які отримують студенти:

С	С	С	С	С	С	С	С	С	С	С	С	Інд. робота	Поточн ий	Іс пит	Макс. бал
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12				

													конт роль		
2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	10	40	60	100
1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	6	24		

Примітки: 1) Сем1, Сем2 і т.д. - Семінарські роботи; 2) У чисельнику – максимальний бал, при своєчасному та правильному виконанні завдання, у знаменнику – мінімальний, при правильному, але несвоєчасному виконанні завдання.

Оцінювання знань студентів

Оцінювання знань студента здійснюється за 100-бальною шкалою. При оформленні документів за екзаменаційну сесію використовується наступна таблиця відповідності:

Оцінка	
За 100-бальною шкалою	іспит
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

6. Програма навчальної дисципліни

Основні теми дисципліни

- Тема 1. Педагогічна майстерність вчителя.
- Тема 2. Педагогічна техніка.
- Тема 3. Підготовка вчителя до уроку.
- Тема 4. Творча природа педагогічної діяльності.
- Тема 5. Забезпечення високої якості знань учнів та ефективності навчального процесу.
- Тема 6. Професійний стандарт вчителя.
- Тема 7. Інклюзивна освіта в Україні.
- Тема 8. Особливості роботи з обдарованими учнями.
- Тема 9. Виховна педагогічна майстерність.
- Тема 10. Риторична майстерність педагога.
- Тема 11. Педагогічний менеджмент.
- Тема 12. Сучасні інформаційні та комп'ютерні освітні технології в роботі вчителя.

6.1. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Д.ф.н.	З.ф.н.
1	Педагогічна майстерність та шляхи її розвитку.	2	-
2	Особливості педагогічного спілкування.	2	-
3	Педагогічний конфлікт.	2	-
4	Педагогічна культура вчителя.	2	-
5	Авторитет педагога.	2	-

6	Інклюзивна освіта як можливість навчання дитини з особливими освітніми потребами в умовах загальноосвітнього закладу.	2	-
7	Майстерність роботи з обдарованими школярами.	2	-
8	Мистецтво виховання.	2	-
9	Сучасні технічні засоби індивідуалізації та оптимізації вивчення іноземних мов.	2	-
10	Шляхи підвищення педагогічної майстерності.	2	-
11	Презентація індивідуальних робіт студентів.	2	-
12	Підсумкове заняття. Контрольний тест.	2	-
	Усього годин	24	-

6.3 Теми лабораторних занять

Навчальним планом не передбачено

6.4 Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Д.ф.н.	З.ф.н.
1	Умови і фактори ефективності навчального процесу.	3	-
2	Засоби забезпечення міцності знань учнів.	3	-
3	Шляхи підвищення мотивації учнів до навчання.	3	-
4	Оцінювання знань учнів.	3	-
5	Становлення та розвиток педагогічної кваліфікації.	3	-
6	Вивчення передового педагогічного досвіду.	3	-
7	Вивчення українського та зарубіжного досвіду роботи з обдарованими дітьми.	3	-
8	Вивчення педагогічного досвіду роботи з дітьми, що мають особливі освітні потреби. Інклюзивна освіта в Україні та за кордоном.	3	-
9	Читання і аналіз творів В.О. Сухомлинського «Сто порад вчителю» і «Серце віддаю дітям».	4	-
10	Складання індивідуальної програми професійного саморозвитку.	2	-
11	Виконання індивідуальної роботи (написання реферата).	8	-
12	Підготовка до підсумкового контролю.	4	-
	Усього годин	42	-

6.5. Індивідуальні та/або групові завдання

Індивідуальна робота

Індивідуальна робота є обов'язковою складовою процесу науково-методичної та професійної підготовки бакалавра за спеціальністю Спеціалізація 014.021 Англійська мова і література. Це форма самостійної творчої роботи студента. Індивідуальна робота перевіряє не лише теоретичну і практичну підготовку майбутнього фахівця, а також його уміння працювати з літературою і джерелами, досліджувати, аналізувати, систематизувати,

узагальнювати або порівнювати науково-педагогічний та науково-методичний досвід, навчає вести педагогічне дослідження під керівництвом викладача. Підготовка цих робіт дає можливість студентам: систематизувати здобуті теоретичні знання, перевіряти їх якість, науково і творчо мислити, розвивати пізнавальну активність, аналізувати та порівнювати різні підходи щодо розв'язання певної педагогічної проблеми.

Індивідуальна робота розвиває здатність студента до самостійного осмислення педагогічної проблеми; формує вміння чітко та логічно викладати свою думку; перевіряє рівень володіння сучасними методами навчання, здатність застосовувати здобуті теоретичні знання на практиці, а також уміння формулювати завдання, висновки, оформляти результати дослідницької роботи.

Індивідуальна робота передбачає необхідність продемонструвати застосування розглянутого методу навчання іноземних мов в практиці навчання обраної теми з фахової дисципліни.

Згідно навчального плану дисципліни, індивідуальна робота виконується у формі реферату.

Теми індивідуальних робіт:

1. Динаміка функцій учителя в сучасному навчально-виховному процесі.
2. Мотивація професійної діяльності сучасного вчителя.
3. Ідеал учителя на сучасному етапі розвитку освіти.
4. Педагогічний імідж як інструмент розв'язання вчителем професійних завдань.
5. Особливості педагогічного іміджу за А. С. Макаренка.
6. Особливості педагогічної та акторської дії.
7. Професійно значущі якості педагога в організації ефективної взаємодії з учнями.
8. Природа педагогічного таланту.
9. Феномен професійного вигорання вчителя: причини, шляхи подолання.
10. Критерії педагогічної майстерності сучасного вчителя.
11. Дослідження домінуючих прийомів педагогічної взаємодії зі школярами юнацького віку.
12. Педагогічний такт і маніпулювання вчителя.
13. Мистецтво розроблення творчого задуму уроку в досвіді учителів-майстрів.
14. Когнітивна установка учнів на урок: сутність, труднощі, техніка створення.
15. Майстерність учителя в побудові евристичної бесіди на уроці.
16. Техніка активного слухання вчителя на уроці.
17. Завдання і надзавдання сучасного уроку: теорія та практика навчання.
18. Майстерність учителя в забезпеченні ситуацій успіху учнів на уроці.
19. Урок як духовне спілкування вчителя з учнями в досвіді В. Сухомлинського.
20. Техніка налаштування вчителя на публічну творчу діяльність.
21. Порівняльна характеристика особистісно орієнтованого і формально-рольового спілкування класних керівників.
22. Гуманістична спрямованість педагогічної взаємодії.
23. Шляхи розвитку педагогічної спостережливості.
24. Особливості професійного мислення вчителя.
25. Професійна компетентність учителя.

7. Література

7.1 Основна

1. Розвиток і саморозвиток педагогічної майстерності майбутніх учителів: колективна монографія / Зязюн І.А., Лавріненко О.А., Солдатенко М.М., Семенов О.М.,

Пономаревський С.Б., Іванова Т.В., Боровік О.М., Грищенко О.А., Тринус О.В., Падалка О.С. – К., 2015. – 340

2. Педагогічна майстерність: підручник / І.А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І.Ф. Кривонос та ін.; За ред. І.А. Зязюна. – 3-е вид., доп. і перероб. – К.: СПД Богданова А.М., 2008. – 376 с.

7.2. Допоміжна

3. Абрамян В.Ц. Театральна педагогіка. – Київ: Лібра, 1996. – 224 с. Васянович Г.П. Педагогічна етика : навч. посібн. Київ : «Академвидав», 2011. 248 с.

4. Вердіна С.В. Секрети педагогічної майстерності. Уроки для вчителя / Вердіна С.В., Панченко А.Г. – Х.: Вид. група «Основа», 2008. – 111 с.

5. Енциклопедія педагогічних технологій [Електронний ресурс] : посібник / Автор-укладач Н.П. Наволокова. – Харків: «Основа», 2009. – 176 с. (Серія «Золота педагогічна скарбниця») – Режим доступу : <https://docviewer.yandex.ua/?url=http%3A%2F%2Fosnova.com.ua>

6. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України: гол. ред. В.Г. Кремень. — К. : Юрінком Інтер, 2008.

7. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / переклад з англ., наук. ред. укр. видання докт. пед. наук, проф. С.Ю. Ніколаєва. – К. : Ленвіт, 2003. – 273 с.

8. Закон України «Про повну загальну середню освіту». [Режим доступу]: <http://osvita.ua/legislation/law/2232/> [станом на 04.02.2021]

9. Інклюзивна освіта від А до Я: poradnik для педагогів і батьків / Укладачі Н.В. Заєркова, А.О. Трейтак. – К., 2016. – 68 с.

10. Кайдалова, Л.Г. Педагогічна майстерність викладача .[Електронний ресурс] : навч. посіб. / Л.Г. Кайдалова., Н.Б. Щокіна., Т.Ю. Вахрушева. – Харків.: НФаУ, 2009. – 140 с.

11. Ковальова І. Педагогічна іміджологія: сутність, етимолгія, шляхи креативного використання у сучасному вищому навчальному закладі / І.Ковальова. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/1582>

12. Малахов В. Етика спілкування : Навчальний посібник. – К.: Либідь, 2006. – 400 с.

13. Марченко О.Г. Основи педагогічної майстерності. – Х.: Вид. група «Основа», 2009. – 112 с.

14. Основи педагогічної майстерності: модульно-рейтинговий підхід / Автор-упорядник О.І. Кіліченко. – Івано-Франківськ, 2012. – 206 с.

15. Основи педагогічної майстерності» : методичні вказівки щодо організації самостійної роботи з навчальної дисципліни здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 012 «Дошкільна освіта» / С. І. Макаренко – Маріуполь : Маріупол. держ. ун-т, 2022. – 85 с.

16. Педагогічна майстерність. Хрестоматія : навч. посіб. / Упоряд. Зязюн І.А. та ін.; за ред. Зязюна П.А. – К. : Вища шк., 2006. – 606 с.

17. Порошенко М.А. Інклюзивна освіта : навчальн. посіб. – Київ : ТОВ «Агенство «Україна», 2019. – 300 с.

18. Сисоєва С.О. Основи педагогічної творчості: Підручник. – К.: Міленіум, 2006. – 344 с.

19. Степанов О.М. Педагогічна психологія : Навчальний посібник. – К.: Академвидав, 2011. – 416 с.

20. Сходинки до педагогічної майстерності : словник з курсу «Основи педагогічної майстерності» / уклад. : Л. Л. Бутенко, О. Г. Ігнатівич. – Старобільськ, 2015. – 136 с.

21. Теслюк В.М., Лузан П.Г. Основи педагогічної майстерності : навчальний посібник. – К.: НАККіМ, 2011. – 304 с.
22. Тофтул М.Г. Сучасний словник з етики : Словник. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. – 416 с. Режим доступу: <http://eprints.zu.edu.ua/11783/1/%D0%B5%D1%82%D0%B8%D0%BAa-1.pdf>
23. Український педагогічний енциклопедичний словник / Укл. С. Гончаренко. — Вид. 2-ге, допов. й випр. — Рівне: Волинські обереги, 2011. — 519 с.
24. Філатова Л.С. Педагогічна майстерність : навчальний посібник для здобувачів вищої освіти педагогічних університетів за спеціальностями 013 Початкова освіта; 016 Спеціальна освіта. – Харків : ХНПУ, 2021. – 90 с.
25. Фіцула М.М. Педагогіка : Навчальний посібник. – К. : Академвидав, 2009. – 560 с.
26. Федорчук В.В. Основи педагогічної майстерності. – Кам'янець-Подільський: Видавець Зволейко Д., 2008. – 140 с.
27. Хоружа Л.Л. Етичний розвиток педагога : Навчальний посібник. – К.: Академвидав, 2012. – 2005 с.
28. Шевців З.М. Основи інклюзивної педагогіки : підручник. Видання 2-ге, випр., доп.. Львів : «Новий світ – 2000», 2019. – 264 с.

7.3. Методична

1. Методичні рекомендації до семінарських занять та самостійної роботи з дисципліни «Педагогічна майстерність» для студентів спеціальності 014.02 Середня освіта (Мова і література (англійська)), освітньої програми 014.021 Англійська мова і література усіх форм навчання [Електронний ресурс] / укладачі: Золотарьова О.В., Кабанець М.М., Піскурська Г.В., Попова О.В., Скирда А.С. – Луцьк : ДонНТУ, 2023. – 30 с. – Режим доступу: ea.donntu.edu.ua/jspui/handle/123456789/34919

8. Інформаційні ресурси

1. <http://osvita.ua> Освіта в Україні та за кордоном : офіційний Інтернет сайт.
2. <https://mon.gov.ua/ua> Міністерство освіти і науки України : офіційний Інтернет сайт.
3. <https://testportal.gov.ua> Український центр оцінювання якості освіти : офіційний Інтернет сайт.
4. <https://naurok.com.ua> На урок : Освітній портал для вчителів : Інтернет сайт.
5. <https://pedpresa.com.ua/> Педагогічна преса – все про освіту в Україні : офіційний Інтернет сайт.
6. <https://pidruchnyk.com.ua/> Репозитарій шкільних підручників України : Інтернет сайт.
7. <http://englishtips.org> Englishtips – все для вчителя англійської мови : Інтернет сайт.
8. <http://metodportal.net> Методичний портал : Інтернет сайт.
9. <https://www.pedrada.com.ua/> Педрада : портал освітян України.
10. <https://nus.org.ua/> Нова українська школа (НУШ) : Інтернет сайт.
11. <https://mon.gov.ua/ua/tag/inklyuzivne-navchannya> Інклюзивне навчання. Міністерство освіти і науки України : офіційний Інтернет сайт.
12. Українське відділення Міжнародної асоціації викладачів англійської мови як іноземної – IATEFL Ukraine. URL: <https://ukraineiatefl.wixsite.com/iateflukraine>
13. British Council in Ukraine. URL: <https://www.britishcouncil.org.ua/en>
14. British Council. URL: <https://learnenglish.britishcouncil.org/>